

METODICKÝ POKYN

pro zpracování písemných podkladů pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu podle zákona č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií

Čl. 1

Úvod

Podklady pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu (dále jen „podklad“) zpracovává provozovatel objektu zařazeného do skupiny B podle zákona č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Náležitosti obsahu podkladů pro stanovení zóny havarijního plánování a zpracování vnějšího havarijního plánu, jejich strukturu a způsob jejich zpracování včetně obsahu jednotlivých kapitol stanoví příloha č. 9 vyhlášky č. 227/2015 Sb. o náležitostech bezpečnostní dokumentace a rozsahu informací poskytovaných zpracovateli posudku.

Podle § 2 zákona je zóna havarijního plánování (ZHP) území v okolí objektu, ve kterém jsou uplatňovány požadavky ochrany obyvatelstva a požadavky územního rozvoje z hlediska havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu. Podle §3 vyhlášky ministerstva vnitra č. 226/2015 Sb. o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu se ZHP vymezuje jako plocha ohraničená vnější hranicí ZHP s výjimkou území, pro které se zpracovává vnitřní havarijní plán. Zóna havarijního plánování se nestanovuje v případech, kdy o tom s uvedením důvodů rozhodl krajský úřad podle § 30 zákona, například když za hranicemi objektu zařazeného do skupiny B nehrozí nebezpečí závažné havárie. Tato skutečnost je uvedena v rozhodnutí krajského úřadu podle § 30.

Metodický pokyn je zaměřen na způsob výběru údajů pro zpracování podkladu a zpracování jednotlivých částí podkladu.

Čl. 2

Způsob výběru informací

Podklady zpracovává provozovatel zařazený do skupiny B na základě výsledků hodnocení scénářů závažných havárií podle §2, §6 a §10 vyhlášky č. 227/2015 Sb., tj. na základě údajů v dokumentech posouzení rizik závažné havárie, bezpečnostní zpráva a vnitřní havarijní plán zpracovaných podle vyhlášky č. 227/2015 Sb.

Identifikace příslušných údajů v těchto dokumentech pro potřeby zpracování podkladu je uvedena v příloze č. 1 tohoto metodického pokynu.

Zpracovatel podkladů vybere s využitím výsledků provedeného posouzení rizika všechny scénáře závažných havárií, které mohou vzniknout v objektu a jejichž následky se mohou projevit mimo objekt.

Stanovení, zda se následky závažných havárií mohou projevit mimo objekt, se provádí na základě grafického znázornění výsledků posouzení rizika, tj. zjištěných dosahů havárií. Do mapy objektu a jeho okolí se vynášejí křivky dosahů havárií, a to pro ty scénáře havárií, které pro daný zdroj rizika mají největší dosah. Jedná se např. o:

- izolinie koncentrací nebezpečných pro zdraví a životy občanů v případě úniku toxických látek,
- dosah tlakových vln v případě výbuchu,
- dosah tepelné radiace v případě požáru,
- dolety fragmentů způsobené výbuchem,
- rozsah znečištění podzemních nebo povrchových vod.

V případě scénářů havárií, jejichž následky se projevují vně objektu, se vyberou údaje v rozsahu požadovaném v příloze č. 9 k vyhlášce č. 227/2015 Sb. ze zpracované bezpečnostní zprávy, posouzení rizik závažné havárie a vnitřního havarijního plánu (viz příloha č. 1 k tomuto metodickému pokynu).

Při zpracování podkladů je kladen důraz na:

- informace o objektu (pro účely stanovení zóny havarijního plánování, příp. pro hodnocení domino efektu krajským úřadem),
- popis následků vně objektu,
- přehled spolupráce s vnějšími zásahovými složkami,
- způsob varování občanů.

Čl. 3

Zpracování podkladu pro objekt

Rozsah zpracování podkladu se liší pro objekty podle skutečnosti, zda na základě posouzení rizik závažné havárie nastane některá z následujících situací.

1. Následky závažné havárie se neprojevují vně objektu

V případě, kdy posouzením rizik nebyly zjištěny scénáře havárií, jejichž následky by se projevíly mimo objekt, předkládá provozovatel krajskému úřadu podklady podle bodů 1. – 3. přílohy č. 9 vyhlášky č. 227/2015 Sb., které obsahují následující údaje:

- Identifikační údaje o objektu,
- Informace o objektu.

U bodu 3. „Popis závažné havárie, která může vzniknout v objektu a jejíž následky se mohou projevit mimo objekt“ provozovatel pouze konstatuje, že závažné havárie, které mohou vzniknout v objektu, se svými následky mimo objekt neprojeví. Toto konstatování doloží plánem objektu s vyneseními dosahy havárií s odkazem, že podrobné posouzení rizika je uvedeno v bezpečnostní zprávě.

U bodů 4 až 5 uvede provozovatel, že nejsou relevantní pro daný objekt.

2. Následky závažné havárie se projevují vně objektu

V případě, kdy posouzením rizika byly zjištěny scénáře havárií, jejichž následky by se projevily mimo objekt, provozovatel předkládá krajskému úřadu podklady obsahující údaje podle bodů 1. - 9. přílohy č. 9 vyhlášky č. 227/2015 Sb.

Čl. 4

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dne 12. 5. 2016 a nahrazuje metodický pokyn odboru environmentálních rizik Ministerstva životního prostředí pro „Zpracování písemných podkladů pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu“ podle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií (uveřejněno ve Věstníku MŽP v částce. 2/2007).

V Praze dne 12. 5. 2016

Ing. Karel Bláha, CSc.
ředitel odboru environmentálních rizik
a ekologických škod

Příloha č. 1

Srovnání požadavků vyhlášky č. 227/2015 Sb. na obsah kapitol dokumentu pro stanovení zóny havarijního plánování a vypracování vnějšího havarijního plánu (příloha č. 9 vyhlášky) s požadavky na způsob a rozsah zpracování bezpečnostní zprávy (příloha č. 5 vyhlášky), resp. způsob a rozsah zpracování vnitřního havarijního plánu (příloha č. 8 vyhlášky)

Příloha č. 9 k vyhlášce č. 227/2015 Sb. je v následujícím textu uvedena v plném znění *kurzívou*. Ke každému bodu je normálním tučným stylem písma uveden odkaz na kapitolu bezpečnostní zprávy (BZ, v řazení podle přílohy č. 5) nebo vnitřního havarijního plánu (VHP; v řazení podle přílohy č. 8) popř. systému řízení bezpečnosti (SŘB, v řazení podle přílohy č. 2), kde lze informace nutné pro tento bod najít.

Příloha č. 9 k vyhlášce č. 227/2015 Sb.

Náležitosti obsahu podkladů pro stanovení zóny havarijního plánování a zpracování vnějšího havarijního plánu, jejich struktura a obsah jejich jednotlivých kapitol

1. *Identifikační údaje o provozovateli a objektu:*
 - a) **název a sídlo provozovatele, tel./fax/e-mail, IČO (BZ ČÁST I., kapitola 1. a),**
 - b) **název a adresa objektu (BZ ČÁST I., kapitola 1. b),**
 - c) **jméno, popřípadě jména, příjmení a bydliště fyzické osoby oprávněné jednat za provozovatele (BZ ČÁST I., kapitola 1. c),**
 - d) **uvedení jména, popřípadě jmen, příjmení a funkčního zařazení fyzických osob, které mají pověření provozovatele realizovat preventivní bezpečnostní opatření uvedená ve vnitřním havarijním plánu a které jsou oprávněny v této věci komunikovat s krajským úřadem a operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému, složkami integrovaného záchranného systému nebo jinými havarijními službami (VHP ČÁST I., kapitola 2.).**

2. *Informace o objektu:*
 - a) **popis hlavních výrobních činností (BZ ČÁST I., kapitola 3. a), ČÁST II., kapitola 1.4.),**
 - b) **popis hlavních technologických procesů (BZ ČÁST II., kapitola 1.3.),**
 - c) **schematické znázornění hlavních výrobních částí (BZ ČÁST II., kapitola 1.1.2.),**
 - d) **schematické znázornění vzájemných vztahů hlavních technologických částí, včetně uvedení informace, zda mezi skladovacími nádržemi nebezpečných látek existuje dostatečná fyzická nebo účinná separace, jsou-li technologickou částí zásobníky (BZ ČÁST II., kapitola 1.1.3.).**

3. *Popis závažné havárie, která může vzniknout v objektu a jejíž následky se mohou projevit mimo objekt.*
 - 3.1. *Seznam nebezpečných látek a jejich množství podle jejich chemických nebo obchodních názvů, včetně jejich klasifikace a nebezpečných vlastností uvedených v návrhu na zařazení*
 - a) **umístěných v objektu (BZ ČÁST II., kapitola 1.2.1. a), 1.2.3., 1.2.4.),**

b) vznikajících v průběhu činnosti (BZ ČÁST II., kapitola 1.2.1. b-e), 1.2.3., 1.2.4.),

c) vznikajících v interakci s dalšími látkami a směsmi v případě závažné havárie (BZ ČÁST II., kapitola 1.2.1. f), 1.2.3., 1.2.4.).

3.2. Rizika závažné havárie a popis jejich scénářů (BZ ČÁST III., Posouzení rizik závažné havárie podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 227/2015 Sb.):

- a) informace o riziku závažné havárie, která může vzniknout v objektu,
- b) určení místa (například stáčiště, zásobníky, potrubní mosty, technologické jednotky) pravděpodobného vzniku závažné havárie, včetně grafického vyznačení identifikovaných zdrojů rizik,
- c) popis scénářů předpokládaného průběhu závažné havárie.

4. Přehled možných následků závažné havárie na životy a zdraví lidí a zvířat, životní prostředí a majetek, včetně způsobů účinné ochrany před těmito následky (VHP ČÁST II., kapitola 1.1., 1.2., BZ ČÁST III Posouzení rizik závažné havárie podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 227/2015 Sb.)

4.1. Informace o možných následcích závažné havárie: (BZ ČÁST III Posouzení rizik závažné havárie podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 227/2015 Sb.)

- a) popis předpokládaného poškození staveb, včetně určení plošného rozsahu poškození, vyplývající z modelů použitých při hodnocení jednotlivých scénářů následků závažné havárie,
- b) popis předpokládané ztráty života nebo poškození zdraví osob, vyplývající z rozptylových studií a dalších modelů, včetně uvedení předpokládaných koncentrací a určení jejich plošného rozsahu,
- c) předpokládané následky závažné havárie na životní prostředí, včetně odhadu jejich rozsahu a šíření.

4.2. Způsoby ochrany před možnými následky závažné havárie ve vztahu (VHP ČÁST II., kapitola 2.1., BZ ČÁST VI., kapitola 1. až 5.)

- a) k poškození staveb,
- b) ke ztrátě života nebo poškození zdraví lidí při různých koncentracích nebezpečných látek šířených v ovzduší,
- c) k újmě na složkách životního prostředí (okamžitou, střednědobou a dlouhodobou),
- d) k poškození zdraví zvířat.

5. Přehled preventivních bezpečnostních opatření ke zmírnění následků závažné havárie

5.1. Přehled preventivních bezpečnostních opatření provozovatele při navázání spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému určenými pro provedení záchranných a likvidačních prací v případě vzniku závažné havárie a omezení následků závažné havárie mimo objekt: (VHP ČÁST II., kapitola 2., BZ ČÁST VI. kapitola 1. až 5.), SŘB kapitola II. 4.4., II. 4.7.)

- a) jednoduché grafické a písemné vyjádření postupu provozovatele v případě vzniku závažné havárie vedoucí k omezení jejich následků,
- b) přehled složek integrovaného záchranného systému a havarijních služeb, o kterých provozovatel v dokumentaci uvažuje pro spolupráci při omezení následků závažné havárie podle jiných právních předpisů.

5.2. Informace o způsobu vyrozumění, varování a průběžném informování osob

v případě vzniku závažné havárie:

- a) postup provozovatele při aktivaci varovných systémů a poskytování dalších pokynů a informací (VHP ČÁST II., kapitola 2.3., BZ ČÁST VI., kapitola 5.),
- b) způsoby a prostředky vyrozumění a varování (sirény a vizuální zařízení, využití rozhlasu, telefonu a dalších médií nebo systémů), včetně uvedení zejména typu sirén, náhradních rozhlasových frekvencí nebo zvláštních telefonních čísel (VHP ČÁST II., kapitola 2.5., 2.7., kapitola 3. odst. 2.),
- c) systém varovných signálů (zvukových, vizuálních, dalších) a způsoby a prostředky průběžného informování osob (VHP ČÁST II., kapitola 2.7., kapitola 3. odst. 2.),
- d) uvedení dalších informačních prostředků, které byly připraveny pro osoby s ohledem na možné přetížení komunikačních sítí provozovatele (např. připravené relace pro rozhlasové a televizní vysílání), (VHP ČÁST II., kapitola 2.5., 2.7., 3.2., SŘB kapitola II. 4.7.-4.9.),
- e) cvičení a výcvikové postupy využívané k zabezpečení poskytování informace o vzniku a průběhu závažné havárie (SŘB kapitola II. 4.14. - 4.18.),
- f) cvičení a výcvikové postupy využívané k přípravě osob při rozeznávání signálů a pochopení zpráv a informací o vzniku a průběhu závažné havárie (SŘB kapitola II. 4.15.).

5.3. Popis žádoucího chování ohrožených osob v případě vzniku závažné havárie podle některého z uvažovaných scénářů a příslušné nutné minimum informací poskytnutých osobám (VHP ČÁST II., kapitola 3.3., 3.4.).

6. Seznam a popis technických prostředků provozovatele využitelných při odstraňování následků závažné havárie (VHP ČÁST II., kapitola 2.2. a), SŘB ČÁST II., kapitola 4.5.).
7. Uvedení složek integrovaného záchranného systému a dalších havarijních služeb, které jsou umístěny mimo objekt provozovatele, o jejichž využití uvažuje provozovatel ve své dokumentaci pro omezení a odstraňování následků závažné havárie (VHP ČÁST II., kapitola 2.2. b), BZ ČÁST II., kapitola 1.6. f), 1.6. g)).
8. Další nezbytné údaje vyžádané krajským úřadem.
9. Informace, které jsou použity pro podrobnější vyhodnocení možných následků v daném místě, nebo pro podání úplnější informace osobám či orgánům veřejné správy o možných rizicích závažné havárie a účinném způsobu ochrany před jejich následky:
 - a) podrobnější specifikace technických prostředků na odstraňování následků závažné havárie (VHP ČÁST II., kapitola 2.2.)
 - b) podrobnější plán únikových cest a evakuačních prostorů (SŘB kapitola II. 4.11 e)).